

Information Technologies as a Means of Shaping Public Opinion (on the Example of the USA)

UDC: [004.94:32.019.5](73)

DOI: <https://doi.org/10.15421/172371>**Matsiopa Khrystyna**Master, <https://orcid.org/0009-0000-9924-8441>, knikalaeva@gmail.com*Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)*

Abstract

The **relevance** of this topic is due to the fact that today the problem of forming public opinion is important in the life of most countries, especially with the development of new information technologies. Public opinion is closely related to the processes taking place in society as a whole. Information technologies play a significant role in the process of its formation in our time, as they have significantly expanded the information space in recent decades and can therefore act as a lever of influence on public consciousness.

The main **goal** of the article is to reveal information technologies in the formation of public opinion based on the practical experience of the United States.

The study identified the possibilities of using information technologies as a means of shaping public opinion, their role and place in the context of the issues under consideration. The author also characterizes the place of IT in the political structure of modern society, the peculiarities of their manipulative nature, and the thematic and content content. In particular, the role of IT in the process of informing members of society, creating public awareness, and establishing communication between political leaders and ordinary citizens is established on the example of the United States.

The **conclusions** emphasize that the development of information technologies in the twenty-first century has contributed to a significant expansion of the range of tools for shaping public opinion, which has consolidated their status as a political mechanism for developing the latter. The main competition to traditional media has been created by the Internet, which in modern society acts as both a means of shaping public opinion and a resource for its expression. Social networks have become the most common means of influencing public opinion with the help of IT in the modern world. In particular, during election campaigns, social networks are actively used by politicians of many Western democratic countries, as illustrated by the experience of their use by US officials to actively engage the electorate and shape the latter's opinion.

Keywords: information technology, public opinion, cyberwarfare, democracy, Internet, social media, robots, fake news, manipulation.

Інформаційні технології як засіб формування громадської думки (на прикладі США)

Мацьопа Христина*Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)*

Анотація

Актуальність даної теми обумовлена тим, що сьогодні проблема формування громадської думки є важливою у житті більшості країн світу, особливо з розвитком нових інформаційних технологій. Громадська думка тісно пов'язана з процесами, що відбуваються у соціумі в цілому. Суттєву роль в процесі її формування у наш час відіграють інформаційні технології, які в останні десятиліття значно розширили інформаційний простір, а тому можуть виступати у якості важеля впливу на суспільну свідомість.

Метою дослідження є розкриття інформаційних технологій у формуванні громадської думки на основі практичного досвіду США.

У результаті дослідження було визначено можливості використання інформаційних технологій як засобу формування громадської думки, їх роль та місце в контексті розглянутої проблематики. Охарактеризовано також місце ІТ у політичній структурі сучасного суспільства, особливості їх маніпулятивного характеру, тематично-змістове наповнення. Встановлено, зокрема, роль ІТ у процесі інформування членів суспільства, створенні суспільної свідомості, налагодженні комунікації між політичними лідерами та пересічними громадянами на прикладі США.

Було зроблено **висновки**, що розвиток інформаційних технологій у ХХІ столітті сприяв значному розширенню спектру інструментів формування громадської думки, що закріпило за ними статус політичного механізму вироблення останньої. Основну конкуренцію традиційним ЗМІ склав Інтернет, який у сучасному суспільстві виступає у якості як засобу формування громадської думки, так і ресурсу для її вираження. Найпоширенішим засобом впливу на громадську думку за допомогою ІТ у сучасному світі виявилися соціальні мережі. Зокрема, під час виборчих кампаній соціальними мережами активно користуються політики багатьох західних демократичних країн, що було проілюстровано на основі досвіду їхнього використання владними представниками США з метою активного залучення електорату та формування думки останнього.

Ключові слова: інформаційні технології, громадська думка, кібервійна, демократія, Інтернет, соціальні мережі, роботи, фейк-ньюз, маніпулювання

Вступ.

Інформація є невід'ємною складовою сучасного суспільства, темпи розвитку якого прискорюються та ведуть до збільшення інформаційних потреб людства. Процес інформатизації являє собою соціально-економічний та науково-технологічний процес широкого застосування інформаційних технологій у всіх галузях людської діяльності для кардинального покращення умов праці та підвищення рівня життя населення, значного збільшення ефективності всіх видів виробництва. Глобальна інформатизація економіки, політики, культури, оборони, науки, освіти та інших сфер людської діяльності формує інформаційне суспільство. Основним засобом оперування інформацією є інформаційні технології.

В інформаційному суспільстві інформація набула статусу базового ресурсу, а інформаційні технології стали базовими технологіями. ІТ виступають основним каналом інформаційного впливу, використовуючи ряд спеціальних прийомів та механізмів, формуючи не лише суспільні уявлення, а й політичну свідомість.

Сьогодні проблема формування громадської думки є важливою у житті більшості країн світу, особливо з розвитком нових інформаційних технологій. Громадська думка тісно пов'язана з процесами, що відбуваються у соціумі в цілому. Вона представляє собою сукупність домінуючих думок у межах суспільства, що виступає єдиним соціумом, та поєднує в собі політичні, культурні, ідеологічні та соціальні вподобання переважної більшості його членів. Суттєву роль в процесі її формування у наш час відіграють ЗМІ, соціальні комунікації та соціальні мережі. Інформаційні технології в останні десятиліття значно розширили інформаційний простір, а тому можуть виступати у якості важеля впливу на громадську думку. Тому актуальність даного дослідження обумовлена необхідністю аналізу формування громадської думки під впливом інформаційних технологій.

Метою дослідження є розкриття формування громадської думки під впливом використання інформаційних технологій на основі політичної практики США.

Основу методології дослідження становить компаративний метод, що уможливив аналізування загальної та спеціальної літератури, публіцистики і матеріалів періодичної преси, зіставлення даних фактичного матеріалу та різноманітних досліджень; а також з'ясування специфіки використання інформаційних технологій певними політичними суб'єктами з метою впливу на громадську думку.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій.

Політична комунікація з розвитком ІТ зазнала значних перетворень. Ці питання висвітлювались у роботах зарубіжних дослідників Г. Лассвелла (Lasswell, 1927), Р. Перлофа (Perloff, 2014), Л. Пауела та

Дж. Коуварта (Powell, & Cowart, 2018). Методологічні засади функціонування інформаційних технологій в суспільстві освітлювались З. Бжезинським (2000), Д. Беллом (Bell, 1967), Е. Тоффлером (2000). Вчені Й. Масуда (1983), Порат М. (Porat, 1977) здійснювали аналіз теоретичних аспектів розвитку інформаційних технологій.

Інформаційна політика держави також відіграє у сучасному суспільстві важливу роль, адже вона є модулятором взаємовідносин влади та соціуму. Питання, що стосуються цієї проблематики, розглядали у своїх роботах такі українські та зарубіжні дослідники, як І. Арістова (2000), К. Беляков (2004), Д. Мак-Квейл (2010) та інші.

Результати дослідження.

На сучасному етапі міжнародне співтовариство все більше уваги приділяє розвитку демократії та громадянського суспільства. Це зумовлює підвищення значимості громадської думки у політичній сфері та її впливу на політичні процеси. У демократичних державах на законодавчому рівні закріплено включення громадської думки в управлінський процес. Створено канали та механізми впливу громадської думки на органи державної влади. Це інститути прямої демократії (вибори та референдуми), інститути громадянського суспільства (політичні партії, рухи, організації, об'єднання тощо), засоби масової інформації, Інтернет, інститути опитувань громадської думки (Іванова, 2018).

Натомість інтереси різних політичних сил часто не збігаються, і тоді для досягнення своїх цілей вони прагнуть залучити на свій бік громадську думку, застосовуючи різноманітні засоби впливу на масову свідомість. Технології формування громадської думки представляють собою сукупність послідовних прийомів, способів і методів, спрямованих на вироблення у певної групи людей або суспільстві в цілому необхідних суб'єктам впливу поглядів, переконань і ставлення до тих чи інших фактів, подій, явищ, процесів дійсності (Дубов, Ожеван, & Гнатюк, 2020).

Інформаційні технології є однією з найактивніших складових сучасного життя, що швидко набирає обертів. Їх провідними характеристиками на рівні політичної системи окремих держав та міжнародних відносин є «прискорення» та «стиснення» часу. Завдяки цим якостям ІТ надають колосального впливу на державні системи, економіку, політику загалом. У науковій та публіцистичній лексиці сьогодення тісно закріпилися поняття: цифрова держава, цифрова економіка, цифрова дипломатія, цифрова культура, адже вони вплинули на філософію життя провідних світових країн. Процес глобальної зміни літери на цифру відобразився у зарубіжних державах наступним чином:

- у міжнародні відносини як в інструментальному, технічному плані, так і в появі нових методів дипломатії у світовій політиці;

• у внутрішній політиці держав, як один із інструментів формування громадської думки.

Сучасний світ зазнає трансформацій, зумовлених не лише технологічним розвитком, а й масштабними геополітичними змінами. Інформаційні та комунікаційні технології широко застосовуються політтехнологами для здійснення впливу на широку аудиторію у зарубіжних країнах. Такий вплив здійснюється у декількох напрямках:

- вплив на офіційні структури – дипломатів та політиків;

- вплив на громадські організації, бізнес;

- вплив на населення країн – вплив на масову свідомість через Інтернет, соціальні мережі, блоги тощо.

У світі склалася інформаційна асиметрія, пов'язана з рівнем розвитку економіки, політичних і соціальних процесів у різних країнах та регіонах. Останніми десятиліттями політологи відмічають, що розмежування сил у світовому впливі на міжнародній арені передбачає існування не багатопольного світу, а повернення до двопольного світу, коли США та Китай як провідні економіки прямували до отримання статусу та впливовості на міжнародній арені.

Повномасштабне російське вторгнення на територію України у 2022 році змінило багато чого у міжнародних відносинах. Зараз важко давати довготривалі прогнози, але можемо спостерігати, що США не втрачають своїх домінуючих позицій, одним із світових лідерів може стати Великобританія, ЄС також потребує зміни деяких векторів міжнародного розвитку, деякі країни Євразії та Африки знаходяться у сфері впливу Пекіну. Проте, основний вплив інформаційного протиборства у світі відбувається навколо Росії, яка минулого року виставила завзяті претензії на роль третьої сили у глобальній поляризації сил на міжнародній арені, намагаючись виступити альтернативним центром тяжіння на міжнародній шляхом ескалації збройного конфлікту в Україні та спробами поширити її у міжнародному просторі.

Внаслідок поширення інформаційних технологій в геополітичному просторі та одночасно подіями минулого року посилюються процеси кібервійн, що нашкодило більшості країн світу в пріоритетних напрямках свого розвитку сьогодні актуалізувати питання інформаційної безпеки та збереження національної ідентичності (Довгань, & Ткачук, 2018). Високий потенціал кібервійськ, а отже, здатність формувати інформаційний простір, мають Китай, Єгипет, Іран, Ізраїль, М'янма, Росія, Саудівська Аравія, Сирія, Об'єднані Арабські Емірати, Венесуела, В'єтнам та Сполучені Штати (Information technology, 2023). Сучасні проблеми створення, впровадження, використання цифрових технологій тісно пов'язані із національною безпекою держав. Інформаційні технології в цьому розумінні

уособлюють в собі інтелектуальні ресурси держави, насамперед людський капітал, що визначає конкурентоспроможність на глобальному рівні. Розвиток інформаційних технологій створює новий вимір міжнародної політики, що може не просто доповнити, а й замінити традиційні методи дипломатії та політики.

Досвід зарубіжних країн свідчить про ефективність використання інформаційних технологій не лише на міжнародній арені, а як один із засобів впливу на громадську думку всередині держави. У сучасному світі одним із головних важелів є Інтернет, який поступово витісняє такий інструмент формування суспільної думки, як традиційні ЗМІ. Якщо звернутися до статистичних даних, то нескладно зробити висновок про те, наскільки велика вага Інтернету як засобу комунікації у суспільстві. За даними щорічного звіту Global Digital 2021, на початок 2021 року Інтернетом користувалися 4,66 млрд. людей у всьому світі. Звіт Global Statshot від DataReportal показав, що на початок 2022 року це число перевищило 5 млрд. Тобто за рік майже на 7% збільшилась кількість населення планети, яке користується Інтернетом. Близько 63% всього населення перебуває онлайн. Приблизна кількість людей, що мають мобільні телефони, оцінюється у 5,32 млрд., що складає 67% населення планети (УНІАН, 2021).

В умовах ілюзії анонімності форуми та інші цифрові платформи стають ідеальним середовищем для маніпулювання свідомістю людей різних вікових категорій. Продуктивне використання мережі Інтернет стало можливим завдяки стрімкому поширенню у світі соціальних мереж та щоденному збільшенню кількості їх користувачів. Соціальні мережі як інструмент маніпуляції на міжнародній арені та загалом у політичній боротьбі мають колосальний вплив на політичні процеси у світі, наприклад, на вибори до різних органів державної влади.

Політологи всього світу визнають, що соціальні мережі виявилися ідеальним інструментом для формування громадської думки в різних країнах. Маніпулятивні дії в Інтернеті, що доступні скрізь завдяки застосуванню ІТ, включають все більше різноманітних засобів. Формат викладу інформації у соціальних мережах також часто носить маніпулятивний характер, адже великі інформаційні потоки та відсутність верифікації обмежують її критичне сприйняття. Крім того, широке поширення набувають фейкові новини, які завдяки сучасним інформаційним технологіям стають все більш переконливими. Можливість використання різноманітних електронних пристроїв для оперативної зйомки збільшує в Інтернеті кількість провокативних відеоматеріалів, що посилюють соціальну та політичну поляризацію. Вони блокують альтернативну інформацію і пропонують одні й

найбільш повторювані ідеї та переконання, які підтверджують чи радикалізують погляди на те, що відбувається. І раніше байдужі до проблеми люди стають зарядженими емоціями та негативною енергією і готові до демонстрацій та протестів. Конфлікти в онлайн-просторі легко переносяться в реальний світ і врегулювати складні протиріччя мирним шляхом стає дедалі важче. Зважаючи на приклади широкого використання соціальних мереж для маніпулювання суспільною думкою у конфліктах, очевидно, що використання цих майданчиків для досягнення різних політичних цілей схильне інтенсифікуватися.

Активне залучення до віртуального середовища глобальної багатомільйонної аудиторії робить інформаційні технології ефективним інструментом внутрішньої та зовнішньої політики, що особливо ілюстративно можна навести на прикладі застосування інформаційних технологій для формування громадської думки у США. Вони є однією з найбільш розвинених країн у сфері інформаційних технологій, тому їх застосування у політичній діяльності не є чимось незвичним для цієї держави.

На національному рівні в США інформаційні технології сприяють посиленню соціального контролю з боку держави, закріпленню та зміцненню позицій вже існуючих політичних або владних сил, які мають особисті інтереси в створенні певної інформації та розповсюдження її у суспільстві з метою створення певних настроїв та формування громадських думок. Застосування ІТ для формування громадської думки в США наочно продемонстрували дві останні кампанії з виборів президентів у 2016 та 2020 роках. Розвиток та розповсюдження соціальних мереж також вплинуло на ступінь застосування інформаційних технологій у політичному середовищі.

Найяскравішим прикладом формування громадської думки за допомогою ІТ було використання Дональдом Трампом соціальної мережі Twitter під час виборчої кампанії, а також у багатьох випадках у подальшому. Автоматичні програми, так звані роботи-боти у політичному житті США є вагомим та іноді недооцінюваною складовою. Боти в США генерують близько 50 відсотків всього Інтернет-трафіку (Information Technology, 2006).

На думку Діраджа Мерті, фахівця із соціальних мереж університету Лондона, на профілі кандидатів у президенти, окрім живих людей, була підписана значна кількість фейкових аккаунтів, яких можна віднести до категорії ботів або цілих бот-мереж. Саме такі ІТ технології сприяли формуванню громадської думки, тому важливою була кількість реальних людей з тих, хто підписаний на облікові записи Клінтон і Трампа в соціальних мережах (Key facts, 2022). За допомогою таких профілів в Інтернеті розповсюджувалась інформація, що була

вигідною тому чи іншому кандидату в президенти, цілі команди фахівців ІТ працювали на забезпечення життєдіяльності таких ресурсів.

З іншого боку, в США функціонують сервіси для аналізу діяльності справжніх та фейкових осіб користувачів соцмереж, наприклад, TwitterAudit та BotOrNot. З їх допомогою незалежні дослідники намагалися визначити, яка частина з дев'яти мільйонів передплатників аккаунту Трампа і семи мільйонів – Клінтон є реальними людьми, а яку складають штучно зроблені аккаунти. Останні також необхідно було поділити на групи, до одної з яких належать порожні профілі, які просто не використовуються, до іншої – комп'ютерні розробки для маніпулювання думкою електорального поля.

З іншого боку, в США функціонують сервіси для аналізу діяльності справжніх та фейкових осіб користувачів соцмереж, наприклад, TwitterAudit та BotOrNot. З їх допомогою незалежні дослідники намагалися визначити, яка частина з дев'яти мільйонів передплатників аккаунту Трампа і семи мільйонів – Клінтон є реальними людьми, а яку складають штучно зроблені аккаунти. Останні також необхідно було поділити на групи, до одної з яких належать порожні профілі, які просто не використовуються, до іншої – комп'ютерні розробки для маніпулювання думкою електорального поля.

Журналіст Ендрю Макгілл створив на цю тему матеріал для видання The Atlantic – одного з найстаріших та найбільш респектабельних журналів США, що виходить близько десяти разів на рік. Автор статті стверджує, що не менше 75 відсотків передплатників кожного з кандидатів створюють живі люди і лише менше 4 відсотків з них відрізняються «поведінкою, характерною для ботів» (Key facts, 2022). Це число може здаватися незначним на перший погляд, але при підрахунках серед великої кількості передплатників у Клінтон і Трампа 4 відсотки складають близько 200 000 імовірних ботів. Всі вони могли мати суттєвий вплив на передвиборчі думки та настрої електорату кожного з кандидатів.

В той же час, боти під час передвиборчої кампанії Трампа використовувались для нівелювання критичних висловлювань інших публічних осіб. Професор Оксфордського університету Філіп Ховард вважає, що така функція також важлива для ботів, створених для досягнення політичних цілей. Якщо інформацію неможливо видалити з соцмережі, то робиться так зване «засмічення» дискусій, яке переведе розмову в інше русло та не дасть реальним користувачам розвивати ту чи іншу тему (The economics, 2021).

З приходом Трампа до влади виникло поняття «твіттер-дипломатії», або, іншими словами, відсутність дипломатії у її класичному розумінні. Дане поняття набуло негативної конотації та асоціюється з відсутністю серйозного підходу до вирішення

політичних проблем (World's leading information, 2023). Більшість дослідників вважає, що твітер-дипломатія ніколи не стане заміною традиційної дипломатії, може бути обмежена у використанні лише як додатковий інструмент.

Серед американських президентів були інші, хто використовував інструментарій інформаційних технологій для того, щоб донести свої думки та ідеї до виборців, а також сформувати вигідну громадську думку. Такими засобами користувалися Рузвельт і Кеннеді, але вони використовували ЗМІ, контрольовані іншими людьми. Попередник Трампа Барак Обама на початку своєї виборчої кампанії був активним користувачем соціальної мережі Viber, але відмовився від такого способу транслювати власні думки та бачення політичної ситуації в країні. Відмінною рисою Трампа у спробах формування громадської думки та маніпулювання населенням країни була суттєва відмінність у тому, що він спирався не на традиційні ЗМІ, а використовував новітні інформаційні технології.

За весь час президентства для Трампа Twitter став одним з основних інструментів підтримки його політики. У використанні Дональдом Трампом соціальної мережі Twitter в якості офіційного джерела та засобу політтехнологій можна вбачити не лише спробу формування громадської думки за допомогою ІТ, а й маніпулювання нею. Дана соцмережа стала основним засобом для подання своєї позиції з найважливіших політичних, економічних та соціальних питань, інформування аудиторії, дискурсивного майданчику для полеміки зі своїми опонентами та вираження своїх почуттів та емоцій, механізмом самопрезентації та конструювання дійсності, а також її спотворенням через своє бачення.

Після того, як у 2020 році на виборах отримав перемогу Джо Байден, ще до його інаугурації Дональд Трамп намагався сформувати у суспільстві думку, що вибори відбулися всупереч законодавству, з порушеннями, тому їх результати не можна вважати дійсними, а Байден не є дійсним Президентом США. У січні 2021 року соціальна мережа Twitter заблокувала обліковий запис президента США Дональда Трампа через ризик підбурювання до насильства, як це було офіційно пояснено (Trump Looks, 2023). Twitter заблокував обліковий запис @realDonaldTrump назавжди, тому що політики зобов'язані дотримуватися правил соцмережі, а не перетворювати їх на засоби для маніпулювання громадською думкою.

У використанні інформаційних технологій для формування суспільної думки в США є ще один цікавий аспект. Громадська думка як елемент інформаційних процесів перетворюється на істотний

постійний чинник діяльності держави. Не лише політики, а й громадяни є її носіями, активна участь їх стимулює розробку та прийняття політичних рішень. Цифрові засоби зв'язку виконують роль посередника між суб'єктами публічної влади та громадською думкою: участі влади та інших політичних сил у формуванні такої думки та зворотним зв'язком з боку громадян.

Висновки.

Інформаційні технології є однією з найактивніших складових сучасного життя, що швидко набирає оберти. Традиційно важливу роль у процесі формування громадської думки десятиліттями відіграють засоби масової інформації, але з розвитком інформаційних технологій спектр засобів значно розширився. Сьогодні основним конкурентом традиційних ЗМІ став Інтернет, який в даний час є не тільки каналом вираження суспільної думки, а й важливим інструментом її формування. За допомогою комп'ютерної мережі громадяни демократичних країн отримують можливість безпосередньої участі у політиці. У цілому мережеву систему сьогодні можна визначити поряд із традиційними ЗМІ як посередницьку ланку між політикою та громадянським суспільством.

У сучасному світі все більшого розповсюдження та розвитку набувають соціальні мережі – Інтернет-платформи для спілкування, обміну інформацією та контентом, інших соціальних взаємодій між їх користувачами. Водночас за допомогою алгоритмів у соціальних мережах може розповсюджуватись інформація, що вводить в оману користувачів, швидко поширюючись та охоплюючи велику аудиторію. Завдяки високому рівню розвитку ІТ цей процес може відбуватися автоматично за допомогою так званих ботів в мережі Інтернет.

Не менш важливим аспектом у використанні інформаційних технологій як посередницького засобу між громадськістю та владою демократичними країнами, що було продемонстровано на практичному досвіді США, зокрема, є те, що завдяки соцмережам громадяни долучаються до політики та вступають у зв'язок з владою. Але ІТ не обмежується цією роллю, адже вони можуть сприяти мобілізації громадської думки на користь того чи іншого політика чи організації тиску на певні верстви населення. Сьогодні інформаційні технології активно втручаються у політичне життя, сприяючи формуванню громадської думки, але і змушуючи владу країн не забувати про демократичні норми. Сучасний стан розвитку соцмереж потребує контролю за їх діяльністю з боку суспільства. Вплив їх у різних державах неоднозначний, тому що вони, у першу чергу, є продуктом суспільного життя з його особливостями, складнощами та протиріччями.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Арістова, І. В. (2000). *Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти*. Харків: Ун-т внутрішніх справ.
- Беляков, К. І. (2004). Організаційно-правові проблеми формування державної інформаційної політики України. *Право України*, 10, 16-19.
- Бжезінський, З. (2000). *Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи*. (Переклад з англ. Олена Фешовець). Івано-Франківськ: Лілея-НВ.
- Довгань, О., & Ткачук, Т. (2018). Система інформаційної безпеки України: онтологічні виміри. *Інформація і право*, 1(24), 89-103.
- Дубов, Д., Ожеван, О., & Гнатюк, С. (2020). *Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості*. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень.
- Іванова, О. (2018). Управління громадською думкою в умовах інформаційного суспільства: стратегічний підхід. *Діалог: медіастудії*, 24, 6-40.
- Мак-Квейл, Д. (2010). *Теорія масової комунікації*. (перекл. з англ. О. Возьна, Г. Сташків). Львів: Літопис.
- Масуда, Ї. (1983). *Информационное общество как постиндустриальное общество*. М.: АСТ.
- Тоффлер, Е. (2000). *Третья Хвиля*. (Переклад з англ. А. Євса). К.: Вид. дім «Всесвіт».
- Unian. (2021). Відновлено з <https://www.unian.ua>
- Bell, D. (1967). Notes on the Post-Industrial Society. *The Public Interest*, 7, 102-118.
- Information technology and politics*. (2023). Відновлено з <https://www.tandfonline.com>.
- Information Technology for the 21st Century*. (2006). Відновлено з <https://www.researchgate.net>
- Key facts about Truth Social*. (2022). Відновлено з <https://www.pewresearch.org>.
- Lasswell, H. D. (1927). The Theory of Political Propaganda. *The American Political Science Review*, 21(3), 627-631.
- Perloff, R. M. (2014). *The Dynamics of Political Communication: Media and Politics in a Digital Age*. New York: Routledge.
- Porat, M. U. (1977). *The Information Economy*. Washington, DC: Department of Commerce, Office of Telecommunications.
- Powell, L., & Cowart, J. (2018). *Political Campaign Communication: Inside and Out*. 2nd edition. London and New York: Routledge.
- The economics of IT and digitization eight questions for research*. (2021). Відновлено з <https://blog.mikezhang.com>
- Trump Looks to Ditch His Own Social Media Site*. (2023). Відновлено з <https://www.rollingstone.com>
- World's leading information technology research and advisory company*. (2023). Відновлено з <https://www.gartner.com>

REFERENCES

- Aristova, I. V. (2000). *State information policy: organizational and legal aspects*. Kharkiv: University of Internal Affairs.
- Bell, D. (1967). Notes on the Post-Industrial Society. *The Public Interest*, 7, 102-118.
- Belyakov, K. I. (2004). Organizational and legal problems of the formation of the state information policy of Ukraine. *Law of Ukraine*, 10, 16-19.
- Brzezinsky, Z. (2000). *A large chessboard. American primacy and its strategic imperatives*. (Translated from English by Olena Feshovets). Ivano-Frankivsk: Lileya-NV.
- Dovgan, O., & Tkachuk, T. (2018). Information security system of Ukraine: ontological dimensions. *Information and Law*, 1(24), 89-103.
- Dubov, D., Ozhevan, O., & Hnatiuk, S. (2020). *Information society in Ukraine: global challenges and national opportunities*. Kyiv: National Institute of Strategic Studies.
- Information technology and politics*. (2023). Retrieved from <https://www.tandfonline.com>.
- Information Technology for the 21st Century*. (2006). Retrieved from <https://www.researchgate.net>
- Ivanova, O. (2018). Management of public opinion in the information society: a strategic approach. *Dialogue: media studios*, 24, 6-40.
- Key facts about Truth Social*. (2022). Retrieved from <https://www.pewresearch.org>.
- Lasswell, H. D. (1927). The Theory of Political Propaganda. *The American Political Science Review*, 21(3), 627-631.
- Masuda, Yo. (1983). *Information society as a post-industrial society*. M.: AST.
- McQuail, D. (2010). *Theory of mass communication*. (translated from English by O. Vozna, H. Stashkiv). Lviv: Chronicle.
- Perloff, R. M. (2014). *The Dynamics of Political Communication: Media and Politics in a Digital Age*. New York: Routledge.
- Porat, M. U. (1977). *The Information Economy*. Washington, DC: Department of Commerce, Office of Telecommunications.
- Powell, L., & Cowart, J. (2018). *Political Campaign Communication: Inside and Out*. 2nd edition. London and New York: Routledge.
- The economics of IT and digitization eight questions for research*. (2021). Retrieved from <https://blog.mikezhang.com>
- Toffler, E. (2000). *The Third Wave*. (Translated from English by A. Yeves). K.: Ed. house "Universe".
- Trump Looks to Ditch His Own Social Media Site*. (2023). Retrieved from <https://www.rollingstone.com>
- Unian. (2021). Retrieved from <https://www.unian.ua>
- World's leading information technology research and advisory company. (2023). Retrieved from <https://www.gartner.com>